

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΚΟΥΛΙΚΙΔΗ ΣΤΟ ΕΜΠ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Κύριε Πρόεδρε της Ένωσης Φίλων της Ακρόπολης,
Κύριε Πρόεδρε της Επιτροπής Συντηρήσεως Μνημείων Ακροπόλεως,
Κυρίες και Κύριοι επίσημοι προσκεκλημένοι,

Θέλω κατ' αρχάς να χαιρετίσω την κυρία Σκουλικίδη καθώς και τα μέλη της οικογένειας του αείμνηστου καθηγητή μας και να εκφράσω τη μεγάλη μου συγκίνηση, επειδή παρευρίσκομαι στη σεμνή και ακαδημαϊκή αυτή τελετή, που αποτελεί αναγνώριση και αποδίδει τιμή και σεβασμό στον μεγάλο ταγό της επιστήμης και τη διάνοησης, τον Θόδωρο Σκουλικίδη, που με τη ζωή του έγραψε ένα μεγάλο και ένδοξο μέρος της ιστορίας του Πολυτεχνείου μας. Ιδιαίτερη όμως είναι η συγκίνησή μου, επειδή θα έχω την ευκαιρία για λίγα λεπτά να μιλήσω με νοσταλγία και αγάπη αναπολώντας τη σεπτή μνήμη του καθηγητή μου Θόδωρου Σκουλικίδη. Τον Σκουλικίδη τον γνωρίσαμε στις αρχές της δεκαετίας '70, σε μια περίοδο που αναμφίβολα μπορεί να συμπεριληφθεί στις ηρωικές περιόδους για το ΕΜΠ και τη χώρα. Είχε προηγηθεί όμως μια πορεία του Σκουλικίδη, όπως θα ακούσουμε να μας αφηγούνται αναλυτικά οι επόμενοι ομιλητές, μια πορεία που περνούσε από κοσμοϊστορικά γεγονότα. Περνούσε από την Κατοχή και την Αντίσταση, από τις μέρες του Εμφυλίου, από τα χρόνια της εθνικής ανασυγκρότησης. Ο Σκουλικίδης, με το καθαρό μυαλό, με την ύψιστη κοινωνική ευαισθησία, με τις λαμπρές σπουδές στην Ελλάδα και το εξωτερικό, δεν μπορούσε παρά να πρωτοστατήσει στους αγώνες της εποχής.

Εκτός λοιπόν από τον πλούτο ιδεών που εισέφερε στο Ίδρυμα, ξεκινώντας την καριέρα του ως διδάσκων και ερευνητής, έδωσε τη δική του πνοή στην οργάνωση και κατεύθυνση των σπουδών του χημικού μηχανικού. Η φιλοσοφία του ήταν απλή και ξεκινούσε από τις ανάγκες της χώρας και του λαού μας για την εθνική ανασυγκρότηση και την ανάπτυξη, που έπρεπε να την υπηρετήσουν τα ολιγάριθμα πανεπιστήμια της εποχής εκείνης και ιδιαί-

τερα το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ως τεχνολογικό πανεπιστήμιο αλλά και ως πνευματικό κύτταρο που αποπνέει κοινωνικούς οραματισμούς. Η Σχολή Χημικών Μηχανικών όφειλε ιστορικά να συμβάλει στη σύνθεση ενός εθνικού ιστού χημικής βιομηχανίας, όφειλε να αναλάβει την τροφοδοσία του με τα ερευνητικά αποτελέσματα για την τεχνολογική του στήριξη, όφειλε να προετοιμάσει τα ικανά στελέχη για τη βιομηχανία, επιστήμονες με γνώσεις, ευσυνειδησία και προσωπικότητα.

Κατά συνέπεια, ο ρόλος των τότε καθηγητών και παιδαγωγών ήταν πολλαπλός:

Πρώτον, η οργάνωση των σπουδών στη Σχολή με βάση τις νέες τάσεις για την επιστήμη και τεχνολογία, που είχαν καθιερωθεί διεθνώς κατά τη μεταπολεμική περίοδο.

Δεύτερον, η οργάνωση της έρευνας, έτσι ώστε να είναι δεκτική στα ερεθίσματα που έρχονται από τη βιομηχανική πράξη και να δημιουργεί σχέσεις ουσιαστικής συνεργασίας και ανατροφοδότησης με αυτήν. Έργο που έπρεπε να επιτελέσουν οι καθηγητές με τα πενιχρά, τα ανύπαρκτα οικονομικά μέσα της εποχής και, προφανώς, χωρίς κανένα δικό τους επιμίσθιο. Με μοναδική ανταμοιβή την ικανοποίησή τους, επειδή έβαζαν τα δικά τους λιθαράκια στην υπερπροσπάθεια της εθνικής ανασυγκρότησης.

Το τρίτο και σπουδαιότερο όμως επίτευγμα του καθηγητή Σκουλικίδη, ο οποίος δημιούργησε μια ολόκληρη σχολή αξίων επιγόνων με αυτή τη νοοτροπία, ήταν η διάπλαση προτύπων συμπεριφοράς για τον μηχανικό, ήταν η διαμόρφωση μιας νέας, περήφανης και δημοκρατικής, κουλτούρας. Η λειτουργία αυτή που προχωρούσε με τρόπο αυθόρμητο και ευχάριστο αγκάλιαζε όλες τις μαθησιακές διαδικασίες αλλά και τις καθημερινές σχέσεις συναναστροφής μας. Βασιζόταν στο προσωπικό παράδειγμα και κατέληγε στη δημιουργία μιας ώριμης προσωπικότητας για τους νέους μαθητές και επιστήμονες.

Πόσο προφητικά και εμπνευσμένα ήταν όλα αυτά, σε μια περίοδο, κάποιες δεκαετίες πίσω, σε μια ανυποψίαστη περίοδο σε σχέση με τις σημερινές ρα-

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΚΟΥΛΙΚΙΔΗ ΣΤΟ ΕΜΠ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

γδαίες εξελίξεις στον χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του επαγγέλματος του μηχανικού! Πράγματι, εκείνα τα χρόνια αφενός η διεθνοποίηση της γνώσης και της αγοράς ήταν περιορισμένη και αφετέρου οι επιστήμες λειτουργούσαν με περισσότερη αυτονομία.

Σήμερα, βρισκόμαστε σε μια παγκοσμιοποιημένη πραγματικότητα, με καινοφανή χαρακτηριστικά όσον αφορά τον όγκο και την ταχύτητα διάδοσης της πληροφορίας, τη διεπιστημονικότητα, τον διεθνή καταμερισμό, την αγορά εργασίας. Οι επιπτώσεις αυτής της διάρθρωσης του κόσμου είναι γνωστές και συχνά οδυνηρές. Στον χώρο της παιδείας εμφανίζονται οι ταχύρρυθμοί κύκλοι σπουδών που αποσκοπούν στη χορήγηση επιφανειακής επαγγελματικής κατάρτισης στους αποφοίτους, ώστε να τους αποδώσουν «ετοιμοπόλεμους» στις επιχειρήσεις για άμεση εξυπηρέτηση των παραγωγικών τους αναγκών.

Στο επάγγελμα του μηχανικού έχουν επίσης επέλθει σημαντικές και γρήγορες αλλαγές. Σημειώθηκε μια έντονη διαφοροποίηση των παραδοσιακών τομέων, απασχόλησης, όπως ήταν η χημική βιομηχανία, και πολλοί συνάδελφοι στράφηκαν στον τριτογενή τομέα, ανέπτυξαν σημαντικές επιδόσεις στην παροχή υπηρεσιών. Το Ε.Μ. Πολυτεχνείο, ως μεγάλο σχολείο μηχανικών, κινητοποιήθηκε κατά την περίοδο αυτής της αμηχανίας και ανταποκρίθηκε επάξια στις ανάγκες της εποχής μας και στις απαιτήσεις των σπουδαστών του, προσφέροντάς τους ένα ισχυρό υπόβαθρο μηχανικού, εφόδιο που τους καθιστά ικανούς να ανταπεξέλθουν στις σημερινές ανάγκες και τους εξασφαλίζει ευπρόσωπη απασχόληση καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους. Σε αυτή λοιπόν τη δύσκολη αποστολή, δεν μπορούμε να μη μνημονεύσουμε τον σημαντικό ρόλο που έπαιξαν οι δάσκαλοί μας και η κληρονομιά που μας παρέδωσαν, με προεξάρχοντα τον καθηγητή Σκουλικίδη.

Όμως ο ρόλος του ακαδημαϊκού δασκάλου δεν εξαντλείται στο τεχνοκρατικό πεδίο. Δεν σταματά με εκείνη την προσφορά, που εξασφαλίζει καλό γνωστικό επίπεδο και εξοπλίζει τους νέους απόφοιτους για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Ο Σκουλικί-

δης καλλιεργούσε παράλληλα και την αγωνιστική αντίληψη, θεωρώντας, ότι ο επιστήμονας και ερευνητής οφείλει να παλεύει για την αλήθεια, να την ανακαλύπτει και, επιπλέον, ότι έχει καθήκον να τη διαδίδει και να αγωνίζεται μέχρι εσχάτων γι' αυτήν. Αυτή η ίδια μαχητικότητα ισχύει και για την κοινωνία μας, για το κοινωνικά ορθό και δίκαιο, που ο κάθε επιστήμονας πρέπει να ενστερνίζεται και έμπρακτα να προωθεί.

Εύκολα τα λόγια και οι διακηρύξεις όμως σε δύσκολες εποχές, όταν «πρέπει να αποφασίσεις με ποιους θα πας και ποιους θ' αφήσεις», τα πράγματα δυσκολεύουν. Όμως, ο Σκουλικίδης έδωσε πάντα το «παρών» με λεβεντιά.

Με αυτές τις ιδέες και αυτές τις αρχές ο Σκουλικίδης έδωσε το «παρών» στην Εθνική Αντίσταση κι ήταν το αποκούμπι μας στη διάρκεια της επτάχρονης δικτατορίας. Αγώνες με υψηλό κόστος, εφόσον βρέθηκε στη φυλακή και την περίοδο της Αντίστασης και την περίοδο της επτάχρονης δικτατορίας, ενώ ποτέ δεν συγκαταλέχθηκε στους αρεστούς των καθεστώτων και της εξουσίας.

Ο Σκουλικίδης έδωσε πολλούς και σκληρούς αγώνες, που όμως τον δυνάμωσαν και τον δόξασαν και στάθηκαν επάξια δίπλα στο επιστημονικό του ανάστημα, που σφράγισαν την πορεία της Σχολής των Χημικών Μηχανικών και του Πολυτεχνείου και τίμησαν τη φήμη του σε όλο τον κόσμο.

Η παρουσία του Σκουλικίδη στα δύσκολα χρόνια της δικτατορίας και αργότερα στη μεταπολίτευση, συνέπεσε με τη δική μας εύπλαστη ηλικία και ήρθε να αποτελέσει τον σηματοφόρο και κήρυκα, όπως λέει ο ποιητής, και να αφήσει στον νου και την καρδιά μας ανεξίτηλες μνήμες.

Ήρθε να δώσει ισχυρά και διαχρονικά αισθήματα ευγνωμοσύνης για όσα μας έμαθε ως καθηγητής, για όσα μας δίδαξε με τη ζωή του, για όσα πρόσφερε στους μηχανικούς, στο Πολυτεχνείο και τη χώρα μας, καταθέτοντας την έντιμη ζωή του στον βωμό των μεγάλων ιδανικών και αξιών.